

O'ZMU XABARLARI

ВЕСТНИК НУУЗ

АСТА NUUZ

MIRZO ULUG'BEK NOMIDAGI O'ZBEKISTON MILLIY
UNIVERSITETI ILMIY JURNALI

JURNAL
1997 YILDAN
CHIQA
BOSHLAGAN

2023
1/8/1

Ijtimoiy-
gumanitar
fanlar turkumi

Bosh muharrir:

I.U.MADJIDOV – t.f.d., professor.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Y.S.ERGASHOV – f-m.f.d., professor.

Tahrir hay'ati:

Sagdullayev A.S. – t.f.d., akademik.

Ashirov A.A. – t.f.d., prof.

Baliyeva R. – t.f.d., prof.

Malikov A.M. – t.f.d., prof.

Yusupova D.Y. – t.f.d., prof.

Murtazayeva R.H. – t.f.d., prof.

Mo'minov A.G. – s.f.d., prof.

Nishonova O.J. – f.f.d., prof.

Abdullayeva N.B. – f.f.d., prof.

Madayeva Sh.O. – f.f.d., prof.

Tuychiyev B.T. – f.f.d., prof.

Utamuradov A. – f.f.n., prof.

Muxammedova D.G. – psix.f.d., prof.

Boltaboyev H. – fil.f.d., prof.

Rahmonov N.A. – fil.f.d., prof.

Shirinova R.X. – fil.f.d., prof.

Siddiqova I.A. – fil.f.d., prof.

Sa'dullayeva N.A. – fil.f.d., dots.

Kurbonova G.S. – fil.f.d., dots.

Djafarova D.I. – fil.f.d., dots.

Arustamyan Y.Y. – fil.f.d., dots.

Pardayev Z.A. – fil.f.f.d., PhD.

Mas'ul kotib: **Z.A.PARDAYEV**

TOSHKENT – 2023

MUNDARIJA

Tarix

Abduraimov D. Ustrushona va Sugʻdiyoni madaniy hamda siyosiy va savdo aloqalari	5
Abduraxmonova K. Oʻzbekistonda tibbiyot tizimlari tarixining oʻrganilishi	8
Alimova Gʻ. Mamlakat ijtimoiy hayotida din omilini tadqiq etishning tarixiy-nazariy jihatlarini	11
Allaberganov Sh., Jumaniyazova F. Xorazm viloyatida yoshlarni fabrika zavod taʼlimiga jalb qilinishi va 1941-1945 yillardagi faoliyati	14
Ahmedov T. XIX asr Xorazmda jadidchilik harakatining rivojlanishi va uning maʼnaviy hayotga taʼsiri	17
Djumanov S. Oʻzbekiston taraqqiyotining yangi bosqichida Samarqand viloyatida ziyorat turizmining rivojlanishi	20
Qulboshev S. Surxon-Sherobod vohasini oʻzlashtirishda yangi tashkil etilgan paxtakor rayonlarda taʼlim-tarbiya va madaniy oqartuv muassasalarining faoliyati	23
Madrahimov Z., Olimov K. Qutb Minor: Hind meʼmorchiligining boqiy moʻjizasi	26
Mahkamova N., Rahmonov H. Markaziy Sugʻdning ilk antik davr xoʻjalik idishlari (Oqtepa kulollik idishlari misolida)	29
Niyazov Z. Mustaqillik yillarida Oʻzbekistonda diniy tashkilotlar oʻrtasidagi oʻzaro munosabatlar	31
Norkobilov T., Minasyan V. Медные кувшины XII – начала XIII вв. из собрания государственного музея истории Узбекистана	34
Перемкулов Ж. Вклад народа Узбекистана во вторую мировую войну	38
Rasulov E. Buxoro xonligi iqtisodiy hayoti	41
Raxmatova D 1983-1986-yillarda qishloq xoʻjaliklarida paxta hosildorligining kamayib ketish sabablari (Qashqadaryo viloyati misolida)	44
Saidova III. Историческая периодизация внешней эко-политической деятельности Республики Узбекистан	47
Safarov S. Surxondaryo viloyatidagi madaniy meros yodgorliklarining turizm sohasini rivojlantirishdagi oʻrni	50
Sobirov J. Tarixiy davrlarda Xorazm geografiasining shakllanishi	53
Falsafa. Pedagogika. Psixologiya. Metodika. Sotsiologiya. Siyosiy fanlar. Islomshunoslik	
Abduqayumova N. Oʻquvchilarni madaniy-intellektual rivojlantirish muammosi	56
Aliyev N. Boʻlajak pedagoglarda analitik tafakkurni rivojlantirishning pedagogik xususiyatlari	59
Allaberganova N. Maktabgacha yoshdagi bolalarga iqtisodiy tarbiya berishning oʻziga xos jihatlari	63
Asqarova M. Boshlangʻich sinflarda taʼlim samaradorligini oshirishda pisa va pirls xalqaro baholash dasturlaridan foydalanish metodikasi	66
Askarova Sh. Mediamadaniyat va mediasavodxonlik tushunchalariga yondashuvlar	69
Ahmadjonova N. Harbiy xizmatchilarning axloqiy-ruhiy taʼminotida irodaviy xususiyatlarning ahamiyati	72
Aʼzamova K. Ijtimoiy davlatda inson qadrini yuksaltirishning nazariy metodologik tahlili	74
Bobonazarova G. Jahon adabiyoti namunalarini asosida talabalarning badiiy kompetensiyalarini rivojlantirishning mazmuni	77
Boynazarova S. Oʻqituvchi kasbiy kompetentligi shakllanganlik darajasini monitoring qilish metodikasini takomillashtirish	80
Buranova Sh. Boʻlajak qishloq xoʻjaligi sohasidagi oʻqituvchilarni texnik kompetentligini rivojlantirish mexanizmi	83
Gʻaniyev A. Talabalarni bioinformatsion texnologiyalar sohasida analitik tahlil qilish koʻnikmalarini shakllantirish	87
Gʻaniyeva G. Boshlangʻich sinflarda tabiiy fanlarni mediataʼlim vositalari asosida oʻqitish metodikasini takomillashtirish (3-sinflar misolida)	90
Gʻaniyeva Sh. Texnika fanlarini oʻqitishda virtual reallik texnologiyalaridan foydalanib taʼlim berish metodikasi	93
Jabborova M. Talabalar akademik oʻzlashtirishida yuzaga keluvchi muammolarni ijtimoiy-psixologik yechimlari	96
Janonova S. Nolingvistik muhitda kommunikativ kompetensiyani oshirishda rus tili fanining oʻrni	100
Jurabekova X. Boʻlgʻusi muhandislarda kommunikativ kompetentlikni shakllantirishning psixologik omillari	103
Jurayev A. Davlat – tarixiy-madaniy anʼanalari tashuvchisi ekanligi	107
Zoirova L. Tibbiyotda ionlashtiruvchi nurlanish va fanlararo integratsiya	110
Ismayilova R. Maktabgacha yoshdagi bolalarning ijtimoiy motivlarini shakllantirish texnologiyalari	113
Iuldashev U. 1990-yillarning birinchi yarmida Boltiqboʻyi davlatlarining Rossiya bilan munosabatlari	116
Kaziyeva T. Talabalarning tafakkurini rivojlantirishda germenevtik taʼlimotni ahamiyati	119
Karomov B. Ingliz tili oʻqituvchilarining kommunikativ kompetensiyasini rivojlantirishning nazariy-metodologik asoslari	122
Kattaeva F. Technologies for the development of socio-cultural competence through fictional literature	125
Komilova Sh. Umumiy oʻrta taʼlim maktabi oʻquvchilarini axborot kommunikatsiya texnologiyalari (akt) kompetensiyasini rivojlantirishda bulutli texnologiyalarning imkoniyatlari	128
Kuralov B. Хакатон как новая инновационная практика	131
Qurbonov Sh. Oliy talimda mustaqil taʼlim olishning turli usullari va ularning tasniflari	134
Madaliyev R. Talaba-yoshlarda harbiy vatanparvarlikni artpedagogika vositasida rivojlantirish texnologiyasi	137
Malikzoda A. Boks sport turi boshlangʻich tayyorgarlik guruhiga seleksiya qilishning psixologik mexanizmlari	140
Mamadaliyev K. Oliy taʼlim muassasalaridagi fanlarni oʻqitishning metodik sistemasini ishlab chiqish va taʼlim jarayonlariga tadbiq etish metodikasi	143
Mamajonova M. The role of teaching grammar using new strategies to improve pragmatic awareness in second language learners	146
Mamatova X. Роль эмоций и влияний в теориях управления	150
Marufova M. Maktabgacha taʼlim tashkilotlarida pedagogik diagnostikadan foydalanishning amaliy ahamiyati	154
Matkarimov A. Oʻquvchilarning taʼlimdagi muvaffaqiyatlarini ijtimoiy-pedagogik jihatlarga doir ilmiy tadqiqotlar tahlili	157

Махкамova Н. Национальный вопрос, как один из аспектов государственности Узбекистана в 20-30-е гг. XX в. (историографический обзор).....	161
Mahmudova X. Moliyaviy savodxonlik va moliyaviy ta'lim dasturlarini amalga oshirishning xalqaro tajribasi	165
Mirzayeva L. Geografiya ta'limida elektron axborot ta'lim vositalaridan foydalanish va ularning huquqiy-nazariy asoslari	169
Moydinova Sh. Kasbga yo'naltirilgan chet til o'qitishda talabalarning o'qish ko'nikma va malakalarini shakllantiruvchi mashqlar kompleksi	173
Muxammadiyeva X. Boshlang'ich sing o'quvchilari o'rtasida ziddiyatlarni yuzaga kelish sabablari	176
Nazarova Sh. Umumta'lim maktablarida kompyuter grafikasiga oid mavzularni o'qitishning muhimligi	180
Narbasheva M. Shaxsning o'z-o'zini namoyon etishi psixologik salomatlik mezoni sifatida	183
Norov T. Navoiy merosida iqtisodiy masalalarning gumanistik talqini	186
Nurolliyev N. Fizikani o'qitish jarayonida talabalarda ilmiy bilish faolligini mustaqil faoliyat turi sifatida o'rganish	190
Ozodov K. Og'ir atletika bo'yicha O'zbekiston chempionati: natija va tahlillar (BO'SM va IBO'SM sportchilari misolida)	194
Ramazanov A. Ilmiy oqilonalikning falsafiy, metodologik jihatlar va uning ahamiyati	198
Rasulov H. Siyosiy madaniyatga asoslangan siyosiy faollik	202
Raximova N. O'quv mashg'ulotlarida bo'lajak o'qituvchilarda mustaqil fikrlash jarayonini takomillashtirishning ijtimoiy psixologik xususiyatlari	205
Raxmanov B. Sinergetik tafakkur va uning markaziy osiyo falsafiy merosini tadqiq etishdagi ahamiyati	208
Raxmonova G. Qism rivojlanishining butunlik rivojlanishiga ta'siri: ma'naviyat va tarkibiy qismlari misolida	212
Rustamov H. Mahalla – fuqarolik jamiyatining noyob tizimi	215
Samadi N. Interactive methods and their effect on teaching and learning process in english language.....	218
Samadov A. Estetik ideal va uning falsafiy qadriyatlar tizimidagi o'rni.....	220
Suvonqulov X. Yoshlarga ta'lim-tarbiya berishda oilaning o'rni	223
Sultonov B. Современные тенденции развития фитнес-технологий и возможности их применения на занятиях физической культуры в средних общеобразовательных школах	225
Suyunov Sh. Yuqori sinf o'quvchilarining milliy-ma'naviy salohiyatini rivojlantirishda oilaviy tarbiya imkoniyatlaridan foydalanish.....	228
Tangirqulov E. Boshlang'ich sinf o'quvchilarida atrof-muhitni asrash orqali ekologik tarbiya berish mexanizmlari	231
Tashayev L. Globallashuv sharoitida yoshlarda axloqiy identiklikni rivojlantirishning o'ziga xos xususiyatlari	234
Temirov F. Radiatsiyani tabiiy manbalari. Yer radiatsiyasi. Radiobiologik jarayonlar mavzusidagi amaliy darsni «Klaster» usulida o'qitish.....	237
Teshaboyev M. Jamiyat taraqqiyotida ijtimoiy adolatni namoyon bo'lishini o'rganishning nazariy-metodologik asoslari	241
Tillashayxova M. Ta'lim tizimini modernizatsiyalash va sifat darajasini oshirishda axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining o'rni	244
Umarov L. Uzlüksiz kasbiy ta'limni modellashtirishning metodologik asosini ishlab chiqishda ijtimoiy-umumgumanitar fanlardan foydalanishda integrativ yondashuv.....	247
Usmonova A. Maktab hamkorlik faoliyatini rivojlantirish maktab imijini shakllantirish mexanizmi sifatida.....	250
Xalmanov D. Elektrotexnika fanlaridan ma'ruza mashg'ulotlarini samarali tashkil etishda pedagogik texnologiyalarni qo'llash	253
Хатамова Р. Социальный портрет героя нашего времени и проблемы поиска модели совершенного человека ...	257
Ходжабаев Ф. Talabalarni obyektga yo'naltirilgan dasturlash tillariga oid kompetentligini rivojlantirishda aralash ta'lim texnologiyasining imkoniyatlari	261
Hodjayeva O. Maktabgacha ta'lim muassasasi rahbarlarining kasbiy-shaxsiy fazilatlarini rivojlantirishda buyuk ajdodlarimizning roli.....	265
Xolmurodova N., Olimov T. O'quvchilarni tarbiyalashda oila, mahalla, maktab hamkorligi konsepsiyasi tadqiqi.....	269
Xudayberganov Ya. Verbal agressiyani tadqiq qilishning diniy-psixologik aspektlari	272
Xudoyqulova Sh. Pedagogika oliy ta'lim muassasalari talabalarini tayyorlashda pedagogik diagnostika metodlaridan foydalanish.....	276
Xujanov Z. Inson kapitalini rivojlantirish qambag'allikni qasqartirish omili sifatida	279
Shamuratova B. Ar-Roziy va Ibn Sinoning aqliy va axloqiy tarbiya to'g'risidagi g'oyalari	283
Sharipov A. Yoshlarda irodaviy sifatlarni tarbiyalashda hissiy – emotsional sohaning o'zaro bog'liqligi.....	286
Эргашев Ж. Методология личностно-ориентированного обучения и формирования высокодуховной личности	289
Eshkuvatov J. Ona tili va adabiyot fani o'qituvchilarining kreativligini oshirish orqali dars samaradorligiga erishish	292
Eshonqulov L. Hajviylik fenomenining psixologik, ijtimoiy-madaniy va estetik xususiyati	295
Eshpulatov Sh. Bo'lajak o'qituvchilarni tayyorlash jarayonida loyihaviy faoliyat	298
Yuldashev K. Jamoat xavfsizligi – mamlakat taraqqiyotining asosi.....	301
Yunusova R. Fizika fanini o'qitishda zamonaviy yondashuvlar	305
Yakubov O. Lingvistikada assotsiativ metoddan foydalanishning pedagogik modeli.....	309
Filologiya	
Aminova D. Internet jurnalistika janrlari: nazariy-metodologik tahlil	312
Andaniyozova D. Muvaqqat nomlar – lingvopoetik vosita sifatida.....	316
Axmedova A. Badiiy obraz tasnifida noadabiy va adabiy tipologiya sintezi	319
Axunov M., G'ulomova B. “Jinoyat”-“Crime” leksemasi ma'nodoshlari va ularning o'ziga xos jihatlari	323
Baxtiyarova F. O'zbek tilining izohli lug'atlaridagi astronomiyaga oid terminlarning semantik tuzilishi va ularning xususiyatlari.....	326
Bozorova E. Qutlibeka Rahimboyeva she'riyatining mavzu ko'lami	329

Buriyeva F. The importance of typological similarity in the literary heritage of V. Shakespeare and A. Navoi	332
G‘aniyeva D. «Ta‘lim» mikromaydonining iyerarxik tadqiqi.....	335
Daulonova X. Yunon-lotin termin-elementlarining ingliz gistologik terminologiyasiga kirib kelish yo‘llari	338
Djumaniyozova Z. Ingliz va o‘zbek tillaridagi antroposentrik maqollarda ayol tasvirining leksik ifodasi	342
Jumanov V. Metakommunikativ so‘roq gaplar	345
Zoirova D. Andragogik tadqiqotlarning ilmiy-metodik asoslari	347
Ibraximova D. Ingliz va o‘zbek tillarida antroponimik birliklarning antroposentrik xususiyatlari	350
Israil M. Til taraqqiyotida mediamatn: sotsiolingvistik aspekt	353
Kurbonova M. Ingliz tilida somatik frazeologik birliklarining qo‘llanilishi	356
Kuchkarova O. Yaxshilik va yomonlik badiiy – obrazli ifoda vositalari tahlili.....	360
Qodirova S. Ta‘lim oluvchilarning individualligini inobatga olgan holda shaxs temperamentini nutq asosida aniqlash ..	363
Mamaraimova O‘. Gazeta tilida mentallikning tadqiqida aksiologik yondashuv	365
Mirzaakhmedova M. The notion of “friendship” in western culture and its interpretation in the tragedies of Shakespeare	367
Namozova S. Shekspir ijodi konsepsiyasi va jahon adabiyotidagi shekspirshunoslik taraqqiyotining nazariy aspektlari ..	370
Narzillayeva X. Cultural linguistics as the main branch of modern linguistics	373
Niyazova D. Pragmatikaning nazariy shakllanishiiga oid ilmiy qarashlar	376
Raximova M. Esse matnida olamning lisoniy manzarasi	379
Ruzmatova D., Begimkulova Sh. Afg‘on-Amerika adibalari Saima Vahab va Nilufar Pazira ijodida patriarxal ustunlik va uning tasviriy ifodasi	382
Safarov O. Shukur Xolmirzayevning adabiy-tanqidiy merosiga doir	385
Sultonova Z. Nutqiy etiketning sotsiopragmatik talqini	387
To‘ychiyeva L. “Uliss sarguzashtlari” romanining badiiy xususiyatlari	390
Tursunov M. “O‘tkan kunlar” romanidagi paytni ifodalovchi leksemalarning ingliz tiliga tarjima qilish muammolari xususida	393
Xamidova D. Luqmon Bo‘rixonning “Jaziramadagi odamlar” romanida ruhiy iztiroblar talqini	397
Kholboboyeva A. Implementation of gestalt principles in advertising discourse	400
Hamdamov Yu. Jurnalistikaning vatanparvarlik printsipi	403
Hamraqulov A. O‘zbek adabiyotida tarixiy haqiqat va badiiy to‘qima (Mahmud Torobiy qo‘zg‘oloni misolida)	406
Hasanova U. Jorj Gordon Bayron she‘riy asarlarida metafora va qiyoslash stilistik vositalarning lingvistik va badiiy vazifalari	409
Sherboyev N. Savdo sohasiga oid reklamalarning tasnifi	413
Shomurodov A. O‘zbek tili prodyuserlik terminlarining struktur tahlili	417
Shukurov O‘. Amir Temurning siyosiy diskursiv kompetensiyasi	420
Shukurov O‘. Siyosiy diskurs tushunchasiga doir ayrim qarashlar	423
Yuldasheva D. O‘zbek tilidagi dorivor o‘simliklar nomlarining tarixiy lingvistik-semantik jihatlarini	426
Юнусова Д. Синтаксемный анализ придаточных предложений с относительными местоимениями	429